Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 210. **Vineri în 22 Septembre (4 Octombre.)**

DREPTATEA

Apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci.) — **Numeri singuratici 5 cr.** — **Tacsa de inserţiuni:** 1 cm. □ 1 cr., plus 30 cr. timbru. Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: **Adrian P. Deseanu.**

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse,) Nr. 41

Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

„Jos cu crucea!“

Timișoara, 4 Octobre n.

Soarele cel splendid, cântat cu atâta poesie de archi-jidovescul P. Napló, soarele, care la 1 Octobre și-a revĕrsat raḑele sale întraurite asupra unei *noue* Ungarii, încălḑit'a terenul bine lucrat al liberalismului și eată, că solul și-a dat rodul sĕu. A rĕsărit deja prima *floricea* pe câmpul cel vast al nouei Ungarii.

Noi o culegem.

Prevedeam, că acolo unde toate puterile lumești s'au concentrat, unde toți »geniii« acestei țeri au pregătit solul, și unde chiar și sfântul soare aliatu-s'a cu raḑele sale aurite, trebue ca florile sĕ rĕsară mai curĕnd, și roadele sĕ se coacă mai de timpuríu.

Noi culegem prima floricea și nu mai adaugem de cât o rugare către toți cetitorii nostri, ca ori-unde vor găsí atari *floricele*, sĕ le culeagă și sĕ ni-le trimită Noi le vom legá în cununi și punĕnd la fie-care câte un tricolor național vom încununá cu ele pe genialii pregătitori ai terenului »liberalismului« din Ungaria.

*

»*Budapesti Hirlap*« de eri scrie:

„Locul favorit de recreațiune al pestanilor, comuna *Nagy-Maros* se găsește de câteva ḑile în mare agitațiune și e de temut, că turburarea poporului va avè urmări triste. Causa acestei turburări este **casul ne mai pomenit,** pre care astfeliu ni-l descrie corespondentul nostru: „Pe nemții cei blânḑi și pacinici din *Nagy-Maros* procedura lui Iacob *Scheibner* (jidan — Red. „D r e p t ă ț e i“), comerciant de aici și bogat virilist al comitatului, i-a *revoltat* într'atâta. Pe *Scheibner* l'a genat *crucificsul,* care se află în sala cea mare a casei comunale și a cerut nici mai mult, nici mai puțin de cât, ca primariul comunei sĕ'l iee jos, căci după ce va *întrá în vigoare căsătoria civilă* în sala aceea se vor cununá oameni de *diferite* religiuni (adecă șí jidovi. Red. Drept.). Stefan *Niegreiss,* primariul comunal prima-dată nici n'a *reflectat* la vorba lui S c h e i b n e r. (Credeá, că glumeste.) La 1 Octobre, când căsătoria civilă de fapt a întrat în vieață, S c h e i b n e r a venit în sala primăriei, unde erá chiar ședință. Spiritele șí de altcum erau agitate. Oamenii veniseră chiar din biserică, unde parochul le cetise *pastorala colectivă* a episcopilor și li-a esplicat legile cele noue, pre cari șí cei din N.-Maros le-au primit cu displăcere și amărîți au părăsit biserica. Astfeliu S c h e i b n e r a găsit comitetul comunal în cea mai rea disposițiune, când eară iese cu dorința lui, ca sĕ *depărteze crucificsul* din sală; el o pretinde aceasta, și dacă nu o fac — ḑiceá el — va face pașii de lipsă la comitele suprem, și dacă e trebuință, chiar șí la guvern, dar' el de acum înainte numai *vrea* sĕ vadă acolo *crucificsul.*

La auḑul acestora *cetățenii cei cu fețe rumeioare au devenit paliḑi,* pe un moment s'a făcut liniște mormĕntală; *indignarea, furia li-a luat graiul.* Primariul a fost cel dintâiu care s'a ridicat; glasul neamțului liniștit tremurá când ḑice„ următoarele cuvinte:

— **„Jurăm pe Christosul acela, că până vom trăí noi și urmașii nostri, om pămîntean nu va luá jos crucificsul de acolo!“**

Ca și când s'ar fí deslegat limbile așa s'a pornit torentul de cuvinte. Cassariul comunal a strigat către Scheibner:

— »Domnule, când ai venit aici în orașul nostru cu o bâtă a mână sĕ umbli prin case **sĕrac ca un cerșitoriu,** nu te-ai împedecat de acel Christos! **Acum, că te-ai îmbogățit, șí icoana Dumnedeului ~~nostru~~ vreai sĕ ni-o dai jos?“**

Scheibner vĕḑĕnd scandalisarea tuturor a cercat sĕ-și înfrumsețeze cuvintele cu aceea, că — ḑiceá el — se vor cununá în sala primăriei și de aceia, cari nu recunosc crucea, că sunt confesiuni *creștine* șí de acelea . . .

La acestea s'a ridicat earăși primariul și a rĕspuns, că ei, cei din N. Maros șí de altfel au fost destul de concesivi și toleranți față cu guvernul, când au cedat sala spre scopurile guvernului, cu ceea ce n'ar fi fost datori. (Au permis cuiu străin în casă. Red. Dr.) Dacă se vor aflá șí de aceia, cărora nu le place crucificsul, pe aceia matriculantul îi poate cununá colo 'nderept în cămară, *dar' noi crucificsul nu-l vom luá jos.* Și pe *coroana regală se află crucea* — ḑiceá un jurat către Scheibner — *și pe aceea ai vrè s'o iei jos?*

La aceasta Scheibner a rĕspuns cu un zimbet ironic, ceea-ce într'atâta a înfuriat pe membrii comitetului, de au vrut sĕ-l atace, dar' norocos a scăpat de bătaie.

Cele întĕmplate la casa comunală s'au rĕspândit în curĕnd pe stradă. Acolo de nou au năvălit asupra lui Scheibner și l'au bătut cu petri, așa cât a fost silit sĕ se refugieze cu fuga a casă. La auḑirea sgomotului de stradă primariul *Niegreiss* a alergat în ajutoriul lui Scheibner și, om iubit de popor, i-a succes cu mare greu sĕ liniștească mulțimea.

Păzitorii toată noaptea au străjuit casa lui Scheibner, și în noaptea aceea nici nu s'a întĕmplat nimic. Noaptea următoare înse *au spart toate ferestrile de la casa* lui Scheibner“.

*

Casul acesta e așa de revoltătoriu, în cât n'ar trebuí sĕ mai ḑicem nici un cuvĕnt. Nici nu ne ocupăm cu el ca atare, ci indicăm numai la însemnătatea lui.

Noi am spus'o în totdeuna, că ceea ce în Ungaria se propune de »liberalism« în ultima sa analisă nu e de cât anticreștinism. Toți »liberalii« o neagă aceasta, dar' numai pentru-că se sfiesc. Acum însĕ iese cuiul din sac.

Scheibner din N. Maros, care e virilist întrĕ cei dintâiu, și care are de sigur legături cu mai marii din comitat, i-a tradat. »Liberalii« de sigur nu-i vor fí recunoscĕtori. Noi însĕ da. El n'a făcut de cât a tras ultimele consecuențe din curentul ce domineazā actualul sistem politic, curent cultivat de întreg aparatul oficios al guverului. El i-a dat de gol, de aceea retac toate foile guvernamentale casul acesta.

Noi însĕ sĕ tragem învĕțătură din el și drept rĕspuns sĕ ḑicem:

Sus cu crucea!

Austro-Ungaria.

Sinodul archieresc sêrbesc se află întrunit în Carloveț de la 17 (29) Septembre. După cum am putut aflá pe cale privată — fiind-că în publicitate nu a străbătut nimic în această privință — numitul sinod are la ordinea ḑilei următoarele objecte:

1. *Alegerea episcopului din „Buda“* (Budapesta) despre care act însĕ se dă cu socoteala, că va remânè în suspens, din causă că membrii sinodului nu se pot uní în păreri asupra *persoanei* alegĕnde. În legătură cu acest object se va deliberá șí asupra cestiunei cu fostul ales *Gerasim* și, probabil, acest individ va fi condamnat din partea sinodului pentru pĕcatul *simoniei.*

2. Se va pertractá afacerea cu episcopul *Gruici* pentru că el, la timpul sĕu, a *lipsit din casa magnaților* când sau desbătut legile cu „reformele bisericești politice“ și nu a grăbit sĕ voteze contra lor.

3. Se va compune o *pastorală colectivă* din incidentul cunoscutelor legi cu căsătoria civilă etc. către preoțimea și poporul credincios.

4. Se va deliberá asupra petițiunei colective a preoțimei sêrbe, ca *sĕ i-se permită a umblá în vestminte civile.*

5. Se va aduce hotărire în causa disciplinară a archimandritului Dr. Em. *Radici.*

6. Se va statorí o procedură disciplinară: pentru preoțimea de mir, pentru călugări, pentru adulții din teologiă și pentru adulții din mănăstiri.

7. Se vor stabilí statute: pentru regularea afacerilor instit. teologice, a școalei călugărești în Hopova, și a statului călugăresc.

8. Se va stabilí regulamentul în afacerile de *esamene la teologíi,* eventual se va desbate șí asupra cestiunei înființării unui seminariu.

Într'acestea foile sêrbești, mai ales „*Zastava*“ din Neoplanta, în fie-care numĕr insistă, ca sĕ se ocupe sinodul cu cestiunea vînḑării unui schit (mănăstire „Caia“) din Beocin, o vînḑare neindatinată și nepricepută până aḑi de credincioșii sêrbi. S'au vîndut adecă, pe lângă aprobarea ministrului-președinte Bánffy, cam 80 jughĕre de pămĕnt, avere a numitei mănăstiri, cu 100.000 fl. unor jidani, pre când reclamanții susțin că valoarea adevĕrată a respectivei realități ar ajunge suma de 500.000 fl. abstragĕnd de la principiul de neînstrăinare. Cum s'a putut asta? Cine a profitat din acest „Geschäft“? Acestea sunt întrebările puse și *date* de foile sêrbe, într'un mod foarte necruțătoriu față de archiepiscopul *Brancovici,* și față de domnul nostru premier.

Procesul de presă al diariului slovac „Narodnie Noviny“.

— De la corespondentul nostru particular. —

Budapesta, 3 Octobre n. 1895.

În urma pașului făcut de guvernul maghiar în privința agrațiării condamnaților nostri politici, se credeá, că totodată au sĕ înceteze șí procesele politice, cu ajutoriul cărora credeau că vor putè oprí naționalitățile în desvoltarea lor națională. -- Aceasta se puteá crede cu atât mai vĕrtos cu cât însuși actualul ministru-president nu cu mult mai înainte aflàse de bine a enunciá în vorbirea sa din Șimleu, că situațiunea e atât de favorabilă și că mișcările naționale s'au liniștit întru atâta, în cât guvernul cu inima liniștită poate sĕ abdică de armele tolosite până acum, și că e în plăcuta posiție de a nu luá refugiu la mijloace esceptionale pentru înfrângerea agitatorilor.

Ne aducem încă bine a minte cum foile maghiare aduceau elogii guvernului pentru acest strălucit succes eluptat pe terenul cestiunei naționale, și cu toate dĕdeau espresiune credinței, că de acum înainte are sĕ se inaugureze o eră nouă, era păcei și a bunei înțelegeri întrĕ diferitele naționalități.

Nu de mult puteam cetí acestea prin jurnalele maghiare și eată că acum din nou suntem martorii unei noue persecuțiuni, puse la cale din partea guvernului în contra aliatei noastre, a națiunei slovace.

Va sĕ ḑică așa de iute a uitat guvernul de cele dise din partea șefului sĕu? Pentru-că ce înseamnă procesul intentat și pertractat aḑi înaintea curții cu jurați, dacă nu o mĕsură escepețională în contra mișcării naționale a aliaților nostri slovaci? Procesul acesta este în cea mai flagrantă contraḑicere cu cele ḑise de Bánffy și susținute de presa maghiară. El arată în mod evident, că vocea lor nu e vocea sincerității, pentru-că altcum nu s'ar putè esplicá enorma contraḑicere întrĕ vorbe și fapte. Procesul acesta e o dovadă, că înaintea compatrioților nostri tot mai esistă stafia de care se tem atât de mult și pe care se silesc din toate puterile și cu toate mijloacele a o nimicí. — Se înșeală însĕ compatrioții nostri, dacă cred, că prin astfeliu de mijloace vor putè sĕ-și ajungă scopul.

Bine a ḑis'o unul dintrĕ apĕrătorii acusatului, că nu prin procese ci prin recunoașterea egalei îndreptățiri se pot saná relele și neajunsurile, cari durere, sunt foarte multe.

*

Pentru ca cetitorii *„Dreptăţii“* sĕ fie informaţi despre decurgerea acestui proces, mĕ grăbesc a vĕ face o icoană fidelă raportând următoarele:

Precedenţele procesului.

În luna Februariu a. c. a apărut în nrul 20 al diariului *„Národnie Noviny“* un articol sub titlul: *„Nehladajte u certa svätenú vodu!“* (Nu căutaţi apă sfinţită la cel necurat!) în care autorul se ocupă cu caracterisarea guvernului Wekerle din incidentul retragerii sale, dicênd, că cu acest guvern s'a finit numai cartea primă a romanului sângeros, în a doua carte vor păşi aceleaşi persoane, cu deosebire că acestea sunt mascate. În partea ceealaltă a articolului autorul se ocupă cu starea miseră în care e adusă naţiunea slovacă în urma pĕcătosului sistem de guvernare al guvernelor maghiare.

Dice că nime n'a fost până acum cu naţiunea slovacă de cât singur Dumnedeu, dar' acum guvernul trage în tină şi legile bisericeşti şi voieşte sĕ introducă alte legi, pe cari numai fiii lui Lucifer sunt în stare a le născocí. Ştiu ei, de ce sĕ ne despoiae; ştiu, că Slovacii au lipsă de religiune ca şi de pânea de toate dilele, prin urmare trebue sĕ'l demoraliseze şi sĕ nimicească în el ori-ce simţĕmênt mai nobil, pentru-că atunci mai uşor se va predá şi mai uşor vor putè sĕ facă din el ce voiesc. Slovacii, dice articlul, în adevĕr acum se află în stare de sclăvie, — după §§ legii ei sunt o naţiune liberă, dar' după liberalismul maghiar sunt nişte sclavi, despoiaţi de drepturile ce li-se compet, pe cari baionetele nu-i lasă sĕ ajungă cu plângerile lor până la tronul Maj. Sale. Din causa aceasta pentru Slovaci şi pentru Români e indiferent ori de e Hieronymi ori Perczel la putere, pentru-că ei nu pot aşteptá nici un bine de la aceasta schimbare. — Guvernul actual aşadar' nu e altceva de cât continuarea romanului sângeros, rolurile s'au schimbat, dar' persoanele sunt aceleaşi.

În faţa acestui sistem pĕcătos autorul provoacă pe conaţionalii sĕi ca sĕ-şi adune puterile şi sĕ se apere în contra acelora, cari atentează la vieaţa lor.

Acesta e pe scurt cuprinsul acestui remarcabil articol, care ar merită locul de onoare în jurnalele noastre, pentru-că mutatis mutandis se potriveşte întru toate şi cu stările noastre actuale.

Cred că voiu face un bun serviciu cetitorilor DVoastre, dacă vĕ voiu putè trimite acest articol în întregitatea lui.

Acest articol a servit ca substrat al acestui proces, pus la cale de procurorul regesc *Kozma* Sándor.

Pertractarea.

La 9½ oare presidentul *Zsitvay* Leo a deschis şedinţa provocând pe acusatul Izidor *Ziak* ca sĕ se pronunţe, că pe cine şi-a ales de advocat. Acusatul face cunoscut, că va fi apĕrat de advocaţii Dr. Miloş *Stefanovici* din Pojon şi de Dr. Stefan *Pop* din Arad.

Se purcede la constituirea curţei cu juraţi, care sĕ şi efeptueşte fără mari greutăţi, trecênd astfeliu la adevĕrata pertractare.

La luarea naţionalului acusatul declară, că e de 33 ani, însurat, fără avere, nepedepsit până acum şi locueşte în Beszterczebánya.

(Procurorul.) După acestea presidentul dă cuvêntul subprocurorului *Csapó* Ferencz, care într'o vorbire foarte slab predată, dar' plină de ură faţă de naţionalităţi, între altele dice, că guvernul nu poate împlini toate pretensiunile naţionalităţilor pentru că acestea sunt lipsite de ţinta serioasă. Agitatorii trebuesc pedepsiţi fără nici o considerare, pentru că ei nu se înspăimêntă a înfierá de tirană naţiunea maghiară, ale carei instituţiuni asigură libera desvoltare a tuturor naţionalităţilor. Drept esemplu aduce împregiurarea, că naţionalităţile au dreptul a se folosí de limba lor în şcoale, în biserici şi chiar şi pe la universităţile maghiare sunt instituite cathedre pentru limba şi literatura diferitelor naţionalităţi. (?) Maghiarii au împărţit în totdeauna pânea de toate dilele cu cei lipsiţi fie aceia de ori şi ce naţionalitate.

Dice că în Europa nu este esemplu, că o putere sĕ conceadă naţionalităţilor atâtea, câte li-a conces guvernul maghiar, care a permis celor mai pronunţaţi agitatori, ca tocmai aici în capitală sĕ-şi verse veninul în contra naţiunei maghiare.

Cu astfeliu de frase tocite continuă mai de parte, sfîrşindu-şi vorbirea obositoare, atât pentru public cât şi pentru sĕrmanii juraţi, cu un apel cătră acestia somându-i că pe acusat sĕ'l declare de vinovat, pentru că astfel sĕ-şi iee pedeapsa cuvenită, conform § 172 punct 2 din codul penal.

(Advocatul Dr. Pop.) După vorbirea procurorului se ridică advocatul Dr. Stefan Pop, care într'o vorbire avêntată şi plină de spirit sdrobeşte toate argumentele slabe ale procurorului, arătând, că articolul încriminat nici pe departe nu constitue substrat de acusă pe basa §-lui 172, pentru-că în el nu poate fi vorba de aţiţare în contra naţiunei maghiare, ci numai se critică sistemul de guvernare, ceea-ce e ertat fie-căruia, fără ca sĕ vină în contradicere cu legea.

Vorbirea aceasta, pe care cred a vi-o putè trimite în întregitatea ei, a fost ascultată cu mult interes din partea tuturor, şi a făcut cea mai bună impresiune asupra juraţilor.

(Adv. Dr. *Stefanovici.*) După duplica foarte slabă a procurorului, a vorbit harnicul advocat Dr. *Stefanovici* Miloş, care asemenea a combătut cu argumente puternice netemeinicia acusei susţinute de procuror. — Cred că şi aceasta frumoasă vorbire Vĕ voi putè pune la disposiţie.

După acestea presidentul încheie discuţia şi reasumând în câteva cuvinte cele întêmplate se adresează juraţilor, ca pe basa celor audite în decursul pertractării sĕ judece după cea mai bună convingere fără nici o preocupaţie. — Toate actele se predau juraţilor, cari retragêndu-se, şedinţa se suspinde pe 10 minute. Reîntrând juraţii preşedintele lor enunţă, că la întrebarea:

1. Ori de articolul încriminat cuprinde agitaţie în contra naţiunei maghiare? 11 au rĕspuns cu *da,* 1 cu nu.

La întrebarea:

2. Ori de e adevĕrat că Izidor Ziak e autorul articolului încriminat? 11 au rĕspuns cu *da,* 1 cu nu.

ear' la întrebarea

3. Ori de e vinovat Ziak de acusa agitării contra naţiunei maghiare 11 au rĕspuns cu *da,* 1 cu *nu.*

După acestea tribunalul declară pe Ziak de vinovat şi retrăgêndu-se aduce următoarea *sentinţă:*

Isidor Ziak se condamnă la 2 luni închisoare de stat şi 50 fl. pentru acoperirea speselor procesuale.

*

Cu acestea s'a finit şi acest proces, pentru ca sĕ-i urmeze în curênd încă vre-o 4 intentate tot contra acusatului şi condamnatului de adi.

La procesul acesta au luat parte în corpore *studenţii celor 3 naţiuni aliate,* ai slovacilor, sĕrbilor şi românilor, cari la enunţarea sentinţei au erupt în strigăte puternice de „Sĕ trăiească“, „*Jivio*“ şi „*Nazdar*“.

Afară de studenţi am mai observat pe părintele Vasilie *Mangra,* Dr. V. *Lucaciu* şi o mulţime de alţi bărbaţi din naţiunea slovacă şi sĕrbă, pe cari nu-i cunosc după nume.

Corespondenţă.

Concert şi petrecere în Caransebeşiu.

După-cum binevoiţi a şti, din incidentul iubileului de 25 de ani a Reuniunei învĕţătorilor din diecesa Caransebeşului s'a dat în Caransebeşiu şi un concert împreunat cu joc, şi adecă Duminecă, în 22 Septembre n.

La oarele 8 seara P. S. Sa dl Episcop, care şi de altcum e cunoscut P. T. public ca un înfocat iubitoriu şi sprigninitoriu de artă, cultură şi de tot ce e frumos şi românesc, însoţit de Prea Cuvioşia Sa dl Archimandrit, de Spectb. domn Stefan Antonescu şi de P. O. domn prof. Ioan Popea, intră în sală între însufleţite strigări de *„sĕ trăiască“*, şi îndată s'a şi început concertul dat de tinerimea studioasă de la institutul teol.-pedagogic din Caransebeş. De şi timpul pentru pregătire a fost foarte scurt, de-oarece abia cu 8 dile mai 'nainte s'au început de odată cu prelegerile şi deprinderile de cântare, totuşi sub magistra conducere a Dlui prof. Ant. *Sequens,* care ca unul din cei mai buni măiestri în ale musicei, producţiunea a succes peste aşteptare. Credeai că cântă un cor de 60 bărbaţi şi nu unul constătatoriu abia din 20 de elevi. Publicul a şi remunerat pe acesti bravi tineri şi pe conducĕtoriul lor cu frenetice aplause. Îndată ce s'a eshauriat programul producţiunei, publicul cu cea mai mare însufleţire s'a aruncat în valurile jocului nostru „Hora“. Cu toate, că sala de la „Pomul verde“ este destul de spaţioasă, totuşi s'a arĕtat de astă-dată prea mică pentru astfeliu de solemnităţi. Români din toate părţile Banatului: din giurul Timişoarei, Lugoşiului, Făgetului, Bocşei, Oraviţei, Orşovei au alergat în centrul graniţei — Caransebeşiu — sĕ guste câteva momente dulci în mijlocul unei societăţi adevĕrat româneşti. Splendoarea petrecerei au ridicat-o nesmintit costumele cele multe naţionale ale amabilelor d-şoare. Toate părţile locuite de români erau representateací.

În lumea aceasta însĕ toate sunt trecĕtoare, astfeliu şi oarele plăcute ce le avurăm au trecut pe nesimţite şi de-o-dată ne trezim, că resar zorile; dar' pentru aceea petrecerea s'a continuat cu acelaşi foc ca şi la început, până la 5 oare dimineaţa, când aproape cu lacrimi a trebuit sĕ ne despărţim. Fie-care a dus cu sine cele mai dulci suveniri şi cu plăcere 'şi va aduce a minte de iubileul de 25 ani al Reuniunei învĕţătorilor, atât pentru că acest iubileu e un moment însemnat în istoria noastră culturală, cât şi pentru oarele fericite ce am petrecut cu această ocasiune.

Dar' *„nici un dulce fără amar“*. Aşa a fost şi la petrecerea noastră. Ori-cât de fericiţi ne-am simţit în aceste momente, n'am putut sĕ nu simţim şi întristare. Acest venin l'a vĕrsat în petrecerea noastră Juda de la *„Controla“*. Nu mai are dl „cel fără de lege“ nici atâta simţ de omenià, ca dispensându-ne de greţoasa presenţă a Dsale sĕ lase sĕ gustăm în tignă puţinele oare fericite ce putem avè din când în când! Trebue oare, ca şi atunci, când uitând amarul şi nĕcazurile causate de alţii, ne simţim în câtva fericiţi, sĕ ne aducem a minte, că în sinul nostru sunt şi atari lăpădături ca Controlistul!

Fie-i de bine Controlistului pentru-că ne amăreşte şi înveninează şi în atari ocasiuni, cum a fost petrecerea din *Caransebeş.* De altcum şolomonariul de la *„Controla“* a avut motiv a fi şi el foarte nemulţumit cu *caransebeşenii.* Nici unul nu l'a băgat în seamă, şi bietul om a fost silit sĕ-şi petreacă diua şi noaptea primă singur în societatea unui pedagog — *repetent,* ear' a doua di des de dimineaţă a luat'o apoi la sănĕtoasa din *Caransebeş,* convingêndu-se că ací nu e teren de esploatat cu — *revolverul.*

Rămurel.

Sfinţirea bisericei din Doboli.

— Raport special. —

Braşov, 30 Septembre n.

Simţesc greutate, când voiesc a-mi pune pe hârtie toate impresiunile ce le-am câştigat cu ocasiunea sfinţirei bisericei gr. or. române din *Doboli,* o comună mică din partea sudică a comitatului Treiscaunelor şi departe 2 oare cu trăsura de Braşov. Românii acestei comune prin amestecul cu Ungurii, sau mai bine dis cu Secuii, s'au amalgamisat cu ei şi au primit în familie limba acestora, părăsindu-şi pe a lor proprie, aşa în cât astădi pe acei Români nu-i putem consideră, de cât ca pe o coastă ruptă din trupul neamului românesc. Ţin însĕ cu scumpĕtate la datinile şi obiceiurile strĕvechi, dintrĕ cari cele mai multe au trecut în cele religioase. Astfeliu vedem din acestea la sĕrbători, la botezuri, la cununii şi la înmormêntări. Cu tot amestecul dobolienilor cu Ungurii, ei totuşi cu scumpĕtate ţin la acele datini şi cu mândrie se numesc ei Români şi naţiunea lor naţiunea română, şi dacă le dici că ei sunt Unguri şi nu Români, se supĕră foc *şi-şi blastĕmă soartea că nu ştiu vorbi limba românească,* pentru a cărei părăsire părinţii şi protopărinţii lor poartă vina.

Meritul principal revine pe partea harnicului lor preot, dl Nicolau *Puianu,* care se dă în vênt, numai şi numai ca sĕ deştepte conştiinţa de neam în poporenii sĕi şi sĕ le facă posibil de a se putè şi ei îndulcí de dulceaţa graiului naţional. Durere însĕ, că intenţiunile bune ale dsale sunt privite cu ochi rĕi de cătră domnii puşi la cârma treburilor din comună şi comitat, cari cerênd şcoala de stat, guvernul s'a şi grăbit cu paşi cât se poate de repedi s'o înfiinţeze spre mai mare amărîciunea locuitorilor şi a gr. orientalilor şi a reformaţilor.

Premise acestea se va înţelege uşor interesul cel mare şi curiositatea ce au arĕtat'o Românii din giur şi mai ales inteliginţa din Braşov, cari s'au presentat într'un numĕr foarte mare la sfinţirea bisericei din Doboli, ce s'a sĕvĕrşit Duminecă în 29 Sept. n. şi la care a luat parte şi I. P. S. Sa metropolitul *Miron Romanul* împreună cu suita Sa, care a sosit în Braşov Sâmbătă la amiadi, aşteptaţi fiind la gara Braşovului de un numĕros public, în numele căruia l'a salutat bĕtrânul protopop al Braşovului, părintele Ioan *Petric,* la care Esc. Sa a rĕspuns prin puţine cuvinte.

Porniţi de ací la satul *Hermann,* Esc. Sa fù bineventat de cătră părintele Al. *Dogariu,* prin alese cuvinte, căreia Esc. Sa mulţumì din inimă. Fruntaşii saşi din Hermann încă şi-au ţinut de datorinţă a eşí întru întimpinare.

La podul Oltului, ce formează miedouina între cele două comitate, părintele protopop al Treiscaunelor, dl *Coltofeanu* salută de bine-venire pe metropolit prin o avêntată şi frumoasă vorbire, mai apoi şi fisolgăbirĕul *Szent-*

irmai, cărora Esc. Sa le mulţumì de primirea frumoasă.

Ajunşi la *Doboli* toţi, mic cu mare, bětrân, bărbat, june, băiat, nevastă, fată şi copilă, toţi au eşit întru întimpinare şi în numele lor părintele *Puianu,* prin cuvinte alese şi bine chibzuite dědŭ espresie bucuriei ce o simţeşte întreg poporul român din Doboli, după care Esc. Sa rěspunse tare emoţionat.

Seara s'a dat o cină comună în localul şcoalei confesionale române, ear' Duminecă dimineaţa la 7 oare s'a început actul sfinţirei de către metropolit fiind asistat de 16 preoţi în ornate bisericeşti. După aşedarea „moaştelor" Esc. Sa ţinŭ o cuvêntare mai întâiu în limba română apoi în cea maghiară pentru a putè fi înţeles din partea poporenilor, cari nici pe jumětate n'au putut încăpè în biserica îndesuită de lume.

Puse la inima poporului de a ţinè morţiş la datinile şi obiceiurile strămoşeşti şi îi advertisá sě-şi dee strădania întru învěţarea limbei româneşti. Poporul a ascultat cu mult evlavie cuvintele I. P. S. Sale.

Cântările de la liturgie au fost esecutate de către corul improvisat în pripă al dlui Sterică *Stinghe,* teol. abs. şi stud univ. în Lipsca, avênd de tenorist pe binecunoscutul tenorist din Sibiiu Vasile *Popoviciu.* Fineţa, acurateţa şi precisiunea cântărilor au lăsat frumoase impresiuni asupra tuturor şi în deosebi asupra ţeranilor din Doboli nededaţi cu astfeliu de frumseţi.

La 2 oare după amiaḑi s'a început banchetul, la care au luat parte vr'o 120 persoane. Şirul toastelor s'a început prin cel rostit de Esc. Sa pentru împěratul şi a casa domnitoare, care toast fŭ ascultat în picioare. Au mai toastat Ilustr. Sa vicariul archiedecesan Dr. *Puşcariu (Pentru cine?* Red. „Dreptăţii"), asesorul *Voileanu* pentru preoţime, adv. Iosif *Puşcariu* pentru femeia română, protopopul *Coltofeanu,* protonotariul comitatens, părintele *Puianu,* căruia i-s'au făcut frumoase ovaţiuni. S'a mai toastat pentru Esc. Sa, pentru vicariul archidiecesan, pentru protopopul Coltofeanu, pentru d-na Elisa *Murěşian,* care a pictat icoanele de pe frontispiciul altariului, fără a pretinde pentru osteneală un singur crucer, pentru binefăcětorii satului Doboli, întrě cari amintesc pe fraţii Szikszay, cari au făcut frumoase şi bogate daruri atât bisericei cât şi sěracilor cu ocasiunea sfinţirei ; ear' dl Jarca din Braşov, ca român veḑi Doamne, şi-a ţinut de datorinţă a toastá pentru . . . *înfrăţirea maghiaro-română.*

La 5 oare s'a ridicat masa, şi Esc. Sa cu trenul de Luni a plecat la Sibiiu, petrecut fiind de către fruntaşii comunei Doboli până la gara Braşovului.

Un cuvênt: Preoţilor din Treiscaune, sě nu aveţi o singură oară de odihnă, pân' ce nu veţi face, ca poporul sě-şi recapete limba, cu ocheana într'o mână şi cu dălţiţa într'alta sě staţi şi sě pândiţi, ca obiceiurile străbune, datinele şi limba românească sě nu se peardă, căci numai aşa veţi meritá numele de „părinţi" ai poporului, şi numai astfeliu lucrând veţi fi adevěraţi *fii de români!*

Manoilă.

Cronică.

Timişoara, 4 Octobre n.

Prinsonerul valachilor. Sub acest sensaţional titlu se ocupă din nou aproape întreaga presă maghiară cu profesdrul Gustav *Weigand.* O întimpinare cordială a domnului *Weigand* din partea bravilor Orăviţeni a dat ansă, ca zelosul savant al apusului sě figureze din nou în coloanele gazetelor maghiare. Înzadar a declarat domnul Weigand, că misiunea sa este pur literară şi că dînsul nu are de a face nimic cu politica, totuşi gazetarii maghiari nu se sfiesc de a'l presentá ca pe un esmis al ţěrii sale pentru a face agitaţie între noi. Apoi las' că informaţiunile ce presa maghiară le dă asupra persoanei şi activităţii dnului *Weigand* sunt mincinoase, dar' sunt şi proaste de tot. Astfeliu într'o foaie locală aflăm inregistrată ştirea, că : „Fiica (?!) drului Weigand a fost *surprinsă* cu un frumos buchet de flori, ear' profesorul întimpinat cu sě trăiească" . . . De sigur, că dnul Weigand va fi *surprins de esactele informaţiuni* ale respectivei foi, de oare-ce până acuma nici chiar dînsul nu e *informat* sě aibă vre-o fiică. *„Magyar Hirlap"* apoi dă un şi mai nostim esemplu de bună informaţiune despre petrecerea drului Weigand prin Banat. Eată ce scrie în numěrul sěu *de la 3 Octobre :* „Nu de mult am scris, că mai mulţi savanţi din străinătate se pregătesc a veni în Ungaria, ca sě studieze starea românilor nostri „apăsaţi". Unul dintrě acesti savanţi, *Wajland,* (sic!) profesor al universităţei din *Lipsca,* şi-a împlinit promisiunea şi a şi *sosit în ḑilele aceste.*" Poftim informaţiune *„în ḑilele aceste",* până când doctorul Weigand de luni de ḑile se află în mijlocul nostru. — Şi apoi acesti domni sunt supěraţi foc, că „preoţii şi dascălii (români) îi vor dá (lui Weigand) mult material pentru opul sěu ce va fi scris cu multă objectivitate." Măi! măi! Ce nas! Li-e frică, ce sě le faci?! Dar' de ce oare?!

Ḑiariştii străini în Pesta. Ḑiariştilor straini, cari au fost aduşi sě vadă pregătirile pentru esposiţia milenară, li-s'a dat la 1 Octobre un mare banchet. Primul toast l'a ridicat ministrul Daniel, care a ḑis întrě altele, că „mileniul va fi în primul rênd o serbare de pace în serviţiul civilisaţiunei şi luminărei".

Un *Spiegel* Edgar a preamărit cu frase fin de siécle Ungaria şi pe unguri. Întrě altele a dorit tuturor celor presenţi ca sě ajungă în pace şi iubileul de *doue mii* de ani al statului maghiar; ba a mai riscat şi următoarea asertiune : *„Astăḑi limba maghiară este limba libertăţii."* (Viteazul vorbiá nemţeşte!)

Mai mult : „Ungaria este aḑi *sentinela libertăţii* pe malul Dunării." „Naţiunea maghiară pe ori-cine, ce ar fi se fie trântit de pe calea libertăţii, îl va ridicá de nou cu stindardul libertăţii„ (D. e. pe *jidovii* din Austria . . . Red. „Dreptăţii".)

Perczel Dezsŏ începe ungureşte, apoi continuă *nemţeşte* şi roagă pe ḑiaristi, sě facă ca ungurii sě nu mai fie numiţi *barbari.*

Falk Miksa a constatat, că el e cel mai bětrân întrě ḑiaristi, şi că asta va sě însemne „măgariu bětrân.". El roagă pe ḑiaristii austriaci sě facă sě disparǎ prejudeţele faţă de unguri, şi ei aici a casă vor luptá, ca legătură cu Austria sě rěmână neschimbată.

Jos cu pălăriele! Alaltă-eri s'a legat la Vêrşeţ în presenţa comitelui suprem prima căsătorie civilă. Fidanţaţii erau ambii de religiunea jidovească, lucru firesc deci, că la actul civil erau mulţi perciunaţi de faţă. A stêrnit o mare sensaţiune faptul, că jidanii toţi câţi se aflau în sală purtau pălăriele pe cap. Indignat de aceasta procedură impertinentă, publicul creştin a început a huiduí pe jidani strigându-le: „Jos cu pălăria! Aici nu e sinagogă!" Numai presenţei comitelui suprem şi a poliţiştilor recuiraţ în grabă e de a se atribuí, că aparinţa impertinentă a jidanilor nu a avut urmări serioase . . .

Bravura lui „Caro". Comerciantul de bucate *Hahn* din Viena în luna trecută a călětorit la Clusiu în afaceri comerciale ducênd cu sine şi pe cânele „Caro", care erá obicinuit sě fie totdeauna în societatea stăpânului sěu. La re'ntoarcere comerciantul n'a putut nici de cum aflá pe însoţitorul sěu patruped, şi astfeliu credêndu-l perdut a plecat singur spre Viena. La *25* Septembre a plecat din Clusiu comerciantul, ear' la *27* seara pe la 9 oare aude cu suprindere, că *cineva* zgârie cu unghiile uşa odăiei sale. Erá fidelul „Caro", care a venit de la Clusiu până la Viena pe jos în timp de abia două ḑile. Brevura lui „Caro" e o strălucită dovadă despre fidelitatea cânească şi la tot casul şi despre estra-ordinara facultate de adurmecare, căci a bună seamă numai adurmecând urmele stăpânului sěu a putut sě afle linia ferată, pe carea apoi a făcut un record demn de toată admiraţiunea.

Dieta de la Budapesta.

Casa magnaţilor.

— Şedinţa de la 3 Octobre n. —

Eri s'a ţinut în casa magnaţilor şedinţă, care a durat foarte puţin. Au asistat de abia 20 membri. Presidiul l'a ţinut *Zichy* Ferencz, căci nici presidentul ordinariu, nici vicepresidenţii n'au fost de faţă.

Preşedintele anunţă câteva schimbări făcute în corpul senatorilor, unele decedări şi unele denumiri noue.

Contele *Zichy* Nándor întreabă de nu s'a sters dintrě membrii superintendentul *Zelenka,* care a abḑis de postul sěu.

Gyulai Pál ḑice că comisiunei verificătoare nu i-s'a înştiinţat abdicerea lui Zelenka.

Ministrul-president *Bánffy* aproabă întrebarea lui Zichy şi spune, că el a pertractat deja causa cu ministrul de culte.

Zichy se declară mulţumit cu aceste chiarificări.

Preşedintele anunţă, că camera deputaţilor a primit modificările făcute de senatori în projectul despre *recepţiunea ovreilor* şi că projectul se va subşterne astfel spre *sancţionare.*

Din societăţi.

Iubileul de 25 ani al societăţii „România Jună". Ni-se trimite următoriul Apel: Neavênd apelul nostru primi deplinul efect dorit, venim din nou a rugá pe toţi domnii fosti membri ai societăţii *„România Jună"* sě binevoiască a ne trimite cât mai curênd adresele D-lor; ear' spre a încunjurá o întârḑiare în edarea *„Almanachului",* ce voim sě apară cu ocasiunea iubileului de 25 ani al societăţii noastre, rugăm din nou pe toţi acei Dni fosti membri ai *„României June",* cari doresc a colaborá la acest Almanach, a ne trimite operatele Dlor cel mult până la finea lui Octombre a. c. — Pentru comitet: Drd. Ales. Fodor-Creţiulescu, preşedinte, Drd N. Comşa, secretariu.

Literatură, artă şi ştiinţă.

Predicile lui Popfiu.

A apărut tomul I din colecţiunea de predici a lui Iustin *Popfiu,* pe care o edă A. Todoran, tipograf în Gherla. Tomul acesta poartă titlul: **Predici pentru Dumineci** de *Iustin Popfiu.* Tomul I. Gherla, 1895. Tipariul şi editura „Aurora" a lui Todoran, şi face un volum, 8⁰ mare, de 490 pagine, hârtie bună şi tipariu frumos, cum sunt toate ediţiunile mai noue ale Dlui Todoran. Edarea este îngrijită de d. Iuliu *Szabó,* care înrudit cu familia lui Popfiu e în posesiunea tuturor manuscriptelor vestitului orator. Dînsul dedică acest volum „Memoriei lui Iustin Popfiu". Întreagă colecţiunea de predici ale lui Popfiu va constá din două volume, şi va cuprinde în sine nu numai predicile apărute în *„Amvonul",* revista pentru oratoria sacră redactată de I. Popfiu, care acum a devenit foarte rară, ci şi cuvêntările nepublicate încă, cari se gătesc în manuscript la d. Iuliu Szabó.

Tomul prim, care a apărut acum, ne dă 47 predici pentru Dumineci. Întrě acestea numai 3 sunt prelucrări, a nume cea de pe Dumineca VII. după Rusale e după Dan. *Muray,* archiepiscop de Dublin, ear' cea de pe Dumineca IX. şi cea de pe a VII. după Rusale e prelucrată după S. Ioan *Chrysostom.*

Pentru lucrarea frumoasă ce o împlineşte, edând de nou aceste predici, dnii Iuliu Szabó şi Andreiu Todoran merită lauda şi sprijinul clerului român, căruia cu căldură îi recomandăm aceasta. Preţul e de 2 fl. 20 cr.

Din public.

Mulţămită publică.

Subscrişii în numele comitetului instituit pentru arangiarea festivităţilor la serbarea iubilară a reuniunei învěţătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeşului şi a inaugurărei monumentului fericitului Constantin Diaconovici-Loga, esprimăm pe calea aceasta mulţămită tuturor cetăţenilor caransebeşeni, cari au pus gratuit cortelele lor la dispoşiţiunea învěţătorilor, preoţilor şi publicului străin, care a participat la serbarea iubilară, pre cum şi Dnilor Constantin Burdia, Alesandru Stancoviciu, I. F. Müller, I. Tüszfás, Carol şi Gustav Schwab şi Franz Wehry pentru că au binevoit a pune gratuit la dispoşiţiunea publicului trăsurile lor proprii, asemenea esprimăm mulţămita noastră Dlui Emanuel Keppich, pentru că a lăsat gratuit sě treacă trăsurile peste podul de fer.

Caransebeş, în 26 Septembre n. 1895.

Andreiu Ghidiu, preşedinte. *Petru Ionescu,* secretariu.

Dare de seama

despre venitul concertului împreunat cu joc şi arangiat în Caransebeşiu la 10/22 Septembre 1895 din incidentul serbării iubileului de 25 de ani ai reuniunei învěţătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeşiu.

Au întrat seara la cassă	213 fl. — cr.
Ear' cu mandate postale s'au trimis .	4 fl. — cr.
La olaltă . . .	217 fl. — cr.
Din suma aceasta sunt suprasolviri .	44 fl. 30 cr.
S'au spesat	62 fl. 40 cr.
A rěmas prin urmare un venit curat de	154 fl. 60 cr.

Acest venit s'au împărţit astfeliu :

77 fl. 30 cr. s'au dat la mâna dlui preşedinte al reuniunei învěţătorilor pentru fondul reuniunei, ear' restul de 77 fl. 30 cr. la mâna dlor directori de la institutul diecesan teologic-pedagogic din loc în scopul meniţiunei lor, adecă pentru alimentarea fondului elevilor morboşi.

Caransebeşiu, în 14/26 Septembre 1895.

Pentru comitetul arangiatoriu :

Andreiu Ghidiu, preşedinte. *Petru Ionescu,* secretariu.

Invitare la abonament.

Cu *1 Septembre st. v.* se începe nou abonament lunar, la care invităm publicul românesc.

Preţul de abonament la ḑiarul »*Dreptatea*« **s'a redus de la 12 la 10 fl. pe an.**

Manţinênd ţinuta noastră cea vechiă, calmă, solidă şi objectivă întru toate, susţinênd toate legăturile noastre ca şí până acum vom dá în mâna cetitorilor nu numai ḑiarul celor mai proaspete informaţiuni, ci şí cel mai eftin, cel mai uşor de abonat.

Cât despre timpul apariţiei, »Dreptatea« apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Preţurile de abonament:

Pentru monarchiă:

Abonamentul anual costă	fl.	10·—
„ semestral	„	5·—
„ treilunar	„	2·50
„ lunar	„	0·85

Pentru România şi străinătate:

Abonamentul anual costă	Frci	37·—
„ semestral	„	18·50

Abonaţii vechi sunt rugaţi a se provocá la numĕrul sub care au primit până acum foaia, ori sĕ lipească adresa pe cuponul mandatului.

Abonenţii noi sunt rugaţi a scrie adresa corect şi legibil.

Abonamentele se fac mai cu înlesnire prin m a n d a t e p o s t a l e. Domnii abonaţi sunt rugaţi a însemná pe cuponul mandatului timpul pentru care trimit abonamentul.

Amintim şí la acest loc, că ḑiarul nostru se va trimite numai acelor abonaţi, cari au s o l v i t î n a i n t e abonamentul şi numai pe acel timp pe care au solvit.

Abonamentele se trimit la adresa administraţiunei ḑiarului „Dreptatea" în T i m i ş o a r a, (Temesvár, Zápolyagasse,) Nr. 41.

Redacţiunea şi Administraţiunea ḑiarului „Dreptatea".

Bursa de Budapesta din 2 Octombre 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	124.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	4½	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	4½	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc.		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. (sc. de d.)	4½%	100.75
„ „ „ „ croate . . „	4½%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hârtiă, Mai-Oct.	$4^2/_{10}$	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4^2/_{10}$%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	$4^2/_{10}$%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov.	$4^2/_{10}$%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ în coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		198.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	100.15

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	174.50
Sorţuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv" 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roşie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligaţiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roşie italian. 25 lire	12.75
„ „ „ „ (st. austr.)	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roşie austr. 10	19.—
Sorţi Pálffy 40	59.20

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acţii Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes" intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	435.75
„ „ „ pe acţii Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio" 200	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ 5%		100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani		101.—
„ „ „ „ „ 5%		101.—
„ „ „ „ „ 5½%		100.50
„ de credit ardeleană 5%		101.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani		99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani		98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%		102.25
„ „ „ „ „ 5½%		—.—
„ „ „ „ „ 6%		—.—
„ „ „ „ „ 4½% em. VI.		100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani		—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani		—.—
„ „ „ „ III emis 5%		102.25
„ „ „ „ IV emis. 4½%		100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%		102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%		99.50
Imprumut. băncii ung. hipotec. 4%		128.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	122.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	140.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.92
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.93
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu	—.—

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 2 Octombre 1895.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil.	per 100 chil.	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil.	per 100 chil.	5.90—5.95
Sĕcară, greutatea cualit.	per 100 chil.	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit.	per 100 chil.	6.00—6.10
Ovĕs, vCnturat	per 100 chil.	6.40—6.50
Cucuruz, nou	per 100 chil.	5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct.	în bani per 100 kgr.	6.69 şi 6.71
Grâu la Mart.-Apr.	„ „ „ „ „	7.05 şi 7.06
Grâu Maiu-Iuniu	„ „ „ „ „	—.— şi —.—
Sĕcară la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.06 şi 5.07
Porumb Maiu-Iuniu	„ „ „ „ „	6.13 şi 5.15
Porumb Iul.-Aug.	„ „ „ „ „	5.07 şi 5.09
Porumb Aug.-Sept.	„ „ „ „ „	5.08 şi 5.10
Ovĕs la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.87 şi 5.89
Ovĕs la Mart.-April	„ „ „ „ „	—.— şi —.—
Rapiţă Aug.-Sept.	„ „ „ „ „	9.45 şi 9.50

Têrgul de producte diverse.

(Preţul per 100 kilograme.)

Specia	Cursu Bani	Cursu Marfa
Semênţă de trifoiu luţernă ung. nouă	52.—	56.—
Semênţă de trifoiu roşiă nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiţă	5.—	5.25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48.50
Unsoare de porc din provincia	—.—	—.—
Clisă nouă, uscată la aer, I-a	—.—	—.—
Clisă de masă, 4 rude	43.50	44.—
Clisă de masă, 3 rude	46.50	47.—
Clisă afumată	48.50	49.—
Sĕu sĕmburos	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, cual. uscit.	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 100 drb	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 85 drb	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, drb	—.—	—.—
cu termin per 50 0kgr. în saci, 100 drb	10.75	11.25
cu termin per 500 kgr. în saci.	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.70
cu termin per 500 kgr. în saci,	9.75	10.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.50
Lecuar de prune slavon	11.50	12.50
Lecuar de prune sêrbesc	10.50	11.—
cu termin slavon	13.75	14.—
cu termin sêrbesc	12.75	13.—
Miere brută	—.—	—.—
Miere galbină, destilată	32.—	33.—
Ceară din Rosenau	152.—	155.—
Ceară slavonă	—.—	—.—

Têrgul de producte din Budapesta.

(Preţurile de la 2 Octombre 1895.)

Specia	Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	până	Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	până
Grâu Bănaţan vechiu	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bănaţan „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bănaţan „	78	6.60	6.65	79	6.70	6.75
Grâu Bănaţan „	80	6.75	6.80	81	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „	76	—.—	—.—	77	6.55	6.60
Grâu de la Tisa „	78	6.75	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Tisa „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ reserv	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bpestan „ „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu Bpestan „ „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de la Alba „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Alba „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu de la Alba „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Alba „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de Bacica „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de Bacica „	76	—.—	—.—	77	6.60	6.65
Grâu de Bacica „	78	6.70	6.75	79	6.80	6.85
Grâu de Bacica „	80	6.85	6.90	81	—.—	—.—
Secară nouă, pr.	70—72	5.05	5.10	—	—	—
Orz nou	60—62	—.—	—.—	de nutreţiu		
Orz nou	62—64	—.—	—.—	de vinars		
Orz nou	64—66	—.—	—.—	de bere		
Ovĕs vechiu	39—41	6.85	7.20	—	—	—
Ovĕs nou	39—41	—.—	—.—	—	—	—
Porumb vechiu	75	5.05	5.10	străin		
Porumb nou	73	4.75	4.80	—	—	—
Porumb vechiu	—	—.—	—.—	Bănăţan		
Porumb nou	—	—.—	—.—	—	—	—
Rapiţă nouă	—	—.—	—.—	Bănăţan		
Hirişcă vechiă	—	—.—	—.—	—	—	—

Bursa din Bucurescí 18 (30) Septembre 1895.

Efecte	Dobênda	Scadenţa cupoanelor	Oferite cu bani gata
Împrumuturi de stat Române			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct.	101½
„ amortisabilă	5%	Apr.—Oct.	98
„ „ din 1892	5%	Ian. Iuliu	97¼
„ „ „ 1893	5%	Ian. Iuliu	97
„ „ 32½ mil.	4%	Ian. Iuliu	83¼
„ „ 50 mil.	4%	Ian. Iuliu	84¾
„ „ 274 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
„ „ 45 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung	5%	Ian. Iuliu	—
Obl. de Stat (conv. rur.)	6%	Maiu Noemb.	101
„ casei pens. a 300 lei	10	Maiu Noemb.	278
Împrumuturi de oraşe			
Obl. ale com. Bucureşci 1893	5%	Ian. Iuliu	90
„ „ „ „ 1884	5%	Maiu Noemb.	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	Maiu Noemb.	88
Împrumuturi de societăţi			
Scris. func. rur.	5%	Ian. Iuliu	90½
„ „ urb. Bucureşci	7%	Ian. Iuliu	—
„ „ „ „	6%	Ian. Iuliu	101
„ „ „ „	5%	Ian. Iuliu	85½
„ „ „ Iaşi	5%	Ian. Iuliu	77½
Obl. soc. de basalt	6%	Ian. Iuliu	—

Actiuni	Ultima divid.	Valoarea nominală	
Banca naţ. a Rom.	86	500	1570
Soc. de asig. Dacia-Rom	35	200	130
„ „ „ Naţională	36	200	375
„ „ „ Patria	—	100	395
„ rom. de construcţiuni	15	200	105
„ de basalt	30	250	117
„ pentru fabr. hârtiei	—	100	—

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timişoara.